

Handläggare
Christina Jedestav
Telefon: 08-50829389**Till**
Kommunstyrelsen

Ersättningsnivåer Bostad med särskild service (LSS)

Initiativärende

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Att stadens modell för ersättningsnivåer inom Bostad med särskild service (LSS) för vuxna ändras i enlighet med bilaga 1 och börjar gälla från 1 januari 2024.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen fick i budget 2023 i uppdrag att i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag på nya ersättningsnivåer inom Bostad med särskild service (LSS), med målet att minska antalet nivåer och att på ett bättre sätt balansera den enskildes behov.

Stadsledningskontoret föreslår att antal nivåer i nuvarande ersättningssystem för bostad med särskild service (LSS) minskas från sju (gruppbofastad) och åtta (servicebofastad) till fem. Ersättningen föreslås öka i de lägsta nivåerna och minska i de högsta. Förslaget är beräknat utifrån att stadens kostnader ska vara kostnadsneutrala. Stadsledningskontoret anser att denna förändring kan skapa bättre förutsättningar för att driva verksamhet på ett bra sätt utifrån den enskildes behov.

Bakgrund

Bakgrunden till att ändra nivåerna i ersättningssystemet är att nuvarande system är flera år gammalt och att det därmed finns behov av att anpassa ersättningen utifrån dagens förutsättningar. Målgruppen har förändrats över tid och antalet personer med neuropsykiatriska diagnoser har ökat under de senaste tio åren och det viktiga motivationsarbetet för denna målgrupp bedöms inte rymmas inte i nuvarande låga nivåer.

Nuvarande resursfördelningssystem och därigenom tillhörande relation mellan ersättningsnivå och resursbehov infördes 2010, och

har sedan dess varit oförändrat. Det som har förändrats är storleken på schablon och peng vilka fastställs årligen i samband med kommunfullmäktiges budget.

En översyn av stadens nuvarande nivåbedömningsmodell och ersättningssystem gjordes under 2022. I översynen av stadens modell för behovsbedömning gjordes bland annat en jämförelse med Solna och Nacka kommun. Även stadens ersättningsnivåer jämfördes med andra kommuner och en enkät skickades ut till utförare för att inhämta deras synpunkter.

Som en följd av översynen fick kommunstyrelsen i budget 2023 i uppdrag att i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag på nya ersättningsnivåer inom Bostad med särskild service (LSS), med målet att minska antalet nivåer och att på ett bättre sätt balansera den enskildes behov. Även en beräkning av grundbemanning inom bostad med särskild service LSS föreslogs i syfte att jämföra med stadens lägsta ersättningsnivåer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets välfärdsavdelning.

Ärendet

Stadens resursfördelningssystem

Kravet vid införandet av nuvarande resursfördelningssystem var att nivåsystemet skulle baseras på den enskildes behov och inte som tidigare på den tid som åtgick för insatsens utförande. Tidigare ersättningssystem var uppdelat på nivåer som baserades på den personaltid som utfördes och riktade sig direkt till den enskilde, mätt i antalet timmar. Antalet timmar mättes av biståndshandläggaren enligt särskild manual och avgörande för omsorgsnivåbedömningen var mängden riktad personaltid som regelbundet utfördes.

Som huvudsaklig grund för nuvarande ersättningsnivåer ligger ett särskilt bedömningsinstrument som infördes år 2008, strax innan införandet av LOV. Systemet trädde i kraft den 1 januari 2008. År 2010 gjordes en förändring av poängen i bedömningsinstrumentet för att bättre ta hänsyn till personer som inte har stora fysiska funktionsnedsättningar men behov av andra slag, till exempel motivationsarbete. Förändringen innebar att ett antal personer flyttades upp i högre nivåer. Bedömningsinstrumentet utgår från den enskildes behov och det stöd som ges. Systemet bygger på en femgradig skala, från inget behov till totalt behov av stöd och omvårdnad. Bedömningen görs utifrån sju olika livsområden och utifrån denna bedömning sätts en nivå för de insatser som den enskilde behöver. Nivån bestäms av hur många poäng som den enskilde får i det bedömningsinstrument som bedömnings- och

förmedlingsgruppen använder. Den totala poängen översätts sedan till olika ersättningsnivåer per dygn för service- och gruppboestad samt till en schablonersättning för stadens stadsdelsnämnder. Staden hade den 26 augusti 2022 totalt 1 771 personer som har beslut om bostad med särskild service (LSS), 513 personer på serviceboestad, 1 175 personer på gruppboestad och 83 personer på barnboende.

Tabell 1: Nuvarande ersättningsnivåer.

Omsorgsnivå	Schablon (kr/år)	Peng kommunal regi (kr/dygn)	Peng entreprenad (kr/dygn)	Peng privat regi (kr/dygn)
<i>Serviceboestad:</i>				
Grundpeng (0-10 poäng)	229 627	594	626	670
Nivå 1 (11-20 poäng)	359 092	929	979	1 023
Nivå 2 (21-30 poäng)	487 268	1 261	1 329	1 373
Nivå 3 (31-40 poäng)	684 458	1 771	1 867	1 911
Nivå 4 (41-50 poäng)	950 908	2 460	2 593	2 637
Nivå 5 (51-60 poäng)	1 198 573	3 101	3 269	3 313
Nivå 6 (61-70 poäng)	1 377 742	3 565	3 757	3 801
Nivå 7 (71-80 poäng)	1 545 537	3 999	4 215	4 259
Nivå 8 (81-110 poäng)	1 838 568	4 757	5 014	5 058
<i>Gruppboestad:</i>				
Grundpeng (0-20 poäng)	351 190	772	813	956
Nivå 1 (21-30 poäng)	608 001	1 440	1 518	1 660
Nivå 2 (31-40 poäng)	804 025	1 950	2 055	2 198
Nivå 3 (41-50 poäng)	1 068 907	2 640	2 782	2 925
Nivå 4 (51-60 poäng)	1 315 111	3 280	3 458	3 600
Nivå 5 (61-70 poäng)	1 493 224	3 744	3 946	4 089
Nivå 6 (71-80 poäng)	1 660 029	4 178	4 404	4 546
Nivå 7 (81-110 poäng)	1 951 334	4 936	5 203	5 345

Tidigare översyn

I samband med den översyn som gjordes 2022 av stadsledningskontoret och socialförvaltningen så gjorde Sweco en kompletterande utredning. I den utredningen gjordes bedömningen att den samlade ersättningen totalt är tillräcklig. Det beror på att det sällan är flera individer med låga ersättningar hos en utförare och den samlade ersättningen blir därmed ofta rimlig i relation till den enskildes behov. Ersättningen bedömdes dock vara för låg i de lägsta nivåerna för att kunna täcka kostnaderna för en grundbemanning. Enligt utredningen så kan ersättningarna omfördelas, de lägsta ersättningsnivåerna kan höjas, för att säkerställa att gruppboenden ska kunna bedrivas på lägre ersättningsnivåer och de högre nivåerna sänkas. Vid en jämförelse med andra kommuner så har staden fler nivåer till antalet och dessa kan enligt utredningen bli färre.

Utförarna har under flera år framfört synpunkter på nuvarande ersättningssystem, bland annat att ersättningsnivåerna är felbalanserade och att dessa behöver ses över. De anser att ersättningen i de låga nivåerna är för låg och att det är rimligt att

sänka de högre nivåerna. Utförarna anser att det viktiga motivationsarbetet inte ryms i de lägsta nivåerna. Motiverande arbete ses som en grundläggande del av det arbete som förväntas av alla utförare inom bostad med särskild service. Behovet av motiverande stöd är framför allt stort för personer med högfungerande autism, en målgrupp som ökat under senare år.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret har beaktat delar av de synpunkter som framkom vid översynen i framtagandet av förslaget till nya ersättningsnivåer. Förslaget är beräknat utifrån att stadens kostnader ska vara kostnadsneutrala. Stadsledningskontoret föreslår att stadens ersättningar för bostad med särskild service (LSS) ändras enligt nedanstående förslag.

Förslag till nya ersättningsnivåer

En arbetsgrupp med representanter från stadsledningskontoret och socialförvaltningen har tagit fram ett förslag till nya ersättningsnivåer inom bostad med särskild service (LSS). Alla ersättningar är beräknade i 2023 års prisnivå. Arbetsgruppen har arbetat med att analysera de synpunkter som inkom i den översyn som gjordes 2022. För att få fram ersättningsnivåer som så långt det är möjligt ersätter för den enskildes resursbehov så har arbetsgruppen bland annat beräknat kostnader för grundbemanning.

I förslaget har antalet nivåer minskats, ersättningen i de lägsta nivåerna har ökat och i de högsta nivåerna så föreslås ersättningen minska. De föreslagna ersättningsnivåerna är fem till antalet. I översynen 2022 utreddes inte ersättningen för barnboenden, den bedömning som då gjordes var att det är så få barn som bor på bostad med särskild service, vilket medför att populationen i varje nivå är liten och att små förändringar mellan de olika nivåerna kan få stora konsekvenser. Mot bakgrund av det så föreslår stadsledningskontoret att ersättningen för barnboenden är oförändrad. Även den ersättning som utgår för ett fåtal personer som har mycket speciella behov med krav på hög bemanning, den så kallade särskilda redovisningen föreslås vara oförändrad.

Föreslagna ersättningsnivåer

Stadsledningskontoret föreslår att nivåbedömningen grupperas om i enlighet med föreslagna nivåpoäng för att bättre balansera ersättningsnivån i förhållande till den enskildes behov.

Tabell 2: Föreslagna ersättningsnivåer.

Omsorgsnivå	Schablon (kr/år)	Peng kommunal regi (kr/dygn)	Peng entreprenad (kr/dygn)	Peng privat regi (kr/dygn)
<i>Servicebostad:</i>				

Nivå 1 (0-20 poäng)	372 220	963	1 015	1 059
Nivå 2 (21-35 poäng)	563 360	1 458	1 536	1 580
Nivå 3 (36-50 poäng)	814 860	2 108	2 222	2 266
Nivå 4 (51-70 poäng)	1 187 080	3 071	3 237	3 281
Nivå 5 (71-110 poäng)	1 619 660	4 190	4 417	4 461
<i>Gruppbostad:</i>				
Nivå 1 (0-20 poäng)	550 000	1 289	1 359	1 501
Nivå 2 (21-35 poäng)	790 000	1 914	2 017	2 160
Nivå 3 (36-50 poäng)	1 010 000	2 486	2 621	2 763
Nivå 4 (51-70 poäng)	1 395 000	3 488	3 677	3 819
Nivå 5 (71-110 poäng)	1 835 000	4 634	4 884	5 026

Beräkning av grundbemanning

Enligt översynen bedömdes ersättningen vara för låg i de lägsta nivåerna för att kunna täcka kostnaderna för en grundbemanning, något som även lyfts fram av utförarna.¹

I stadsledningskontorets beräkning av grundbemanning så ingår två personer/stödbiträde på dagtid, 16 timmar med avdrag för en person 8 timmar per vardag då många är på daglig verksamhet. I beräkningen ingår även en person som har sovande jour. Stadsledningskontoret har beräknat kostnaden för grundbemanning till cirka 3,5 mnkr per år utifrån ovanstående bemanning. I beräkningen ingår grundlön, semesterersättning, ersättning för semestervikarie, ob-ersättning och sociala avgifter. Det ingår även kostnader för central administration samt ledning och administration för utföraren.

Vid föreslagna lägsta nivåer så behövs det exempelvis sju personer boende på servicebostaden i nivå 1 och två personer i nivå 2 för att utföraren ska uppnå budget i balans. För gruppbostad så behövs det tre personer boende på gruppboenden i nivå 1 och tre personer i nivå 2 för att utföraren ska uppnå budget i balans.

Kostnads- och verksamhetsmässiga konsekvenser av förslaget

Utifrån det antal personer som den 26 augusti 2022 (underlag för stadsdelsnämndernas budget 2023) hade insatsen bostad med särskild service så skulle de totala kostnaderna för staden ändras marginellt vid föreslagen förändringen av ersättningsnivåerna.

Tabell 3: Kostnader för nuvarande ersättningsnivåer samt för föreslagna ersättningsnivåer.

	Kostnad nuvarande ersättningsnivåer (tkr)	Antal personer	Kostnad föreslagna ersättningsnivåer (tkr)	Antal personer
<i>Servicebostad:</i>				
Grundpeng (0-10 poäng)	1,4	6		
Nivå 1 (11-20 poäng)	20,8	58		

¹ Sweco, Bostad med särskild service LSS, utredning ersättningsmodell

Nivå 2 (21-30 poäng)	88,7	182		
Nivå 3 (31-40 poäng)	108,1	158		
Nivå 4 (41-50 poäng)	63,7	67		
Nivå 5 (51-60 poäng)	26,4	22		
Nivå 6 (61-70 poäng)	15,1	11		
Nivå 7 (71-80 poäng)	6,2	4		
Nivå 8 (81-100 poäng)	9,2	5		
<i>Gruppbostad:</i>				
Grundpeng (0-20 poäng)	1,4	4		
Nivå 1 (21-30 poäng)	18,2	30		
Nivå 2 (31-40 poäng)	125,4	156		
Nivå 3 (41-50 poäng)	229,8	215		
Nivå 4 (51-60 poäng)	273,6	208		
Nivå 5 (61-70 poäng)	315,1	211		
Nivå 6 (71-80 poäng)	220,8	133		
Nivå 7 (81-100 poäng)	425,4	218		
<i>Servicebostad:</i>				
Nivå 1 (0-20 poäng)			23,8	4
Nivå 2 (21-35 poäng)			155,5	276
Nivå 3 (36-50 poäng)			106,7	131
Nivå 4 (51-70 poäng)			39,2	33
Nivå 5 (71-110 poäng)			14,6	9
<i>Gruppbostad:</i>				
Nivå 1 (0-20 poäng)			2,2	4
Nivå 2 (21-35 poäng)			94,0	119
Nivå 3 (36-50 poäng)			284,8	282
Nivå 4 (51-70 poäng)			584,5	419
Nivå 5 (71-110 poäng)			644,1	351
Summa	1 949,3	1 688	1 949,4	1 688

Stadsledningskontoret har gjort en ekonomisk jämförelse mellan de nuvarande och de föreslagna ersättningsnivåerna. Jämförelser har gjorts för flera av stadens kommunala utförare och för utförare inom LOV. Vid dessa jämförelser kan stadsledningskontoret konstatera att föreslagna ersättningsnivåer påverkar utförarnas totala budget relativt lite. Det beror på att gruppbostädernas sammansättning av nivåer inte är homogen. Det är sällan flera individer med endast låga nivåer hos en utförare, och inte heller med endast höga.

Stadsledningskontoret har också jämfört hur föreslagna ersättningsnivåer i förhållande till nuvarande påverkar stadsdelsnämndernas tilldelade budget och påverkan på budgeten är relativt liten. Då en sammanläggning av nivåer och en omfördelning mellan låga och höga nivåer görs så kan vissa stadsdelsnämnder dock påverkas mer negativt än andra, de stadsdelsnämnder som har förhållandevis många personer som bor på gruppbostad med nivåbedömning i nuvarande nivå 5 och 7 och personer som bor på servicebostad med nivåbedömning i nuvarande nivå 6 och 8 kan påverkas negativt av det föreslagna ersättningssystemet. Jämförelserna har gjorts för att kunna bedöma de ekonomiska effekterna och för att bland annat kunna ta ställning till behovet av övergångsregler. Stadsledningskontoret bedömer att det inte finns något behov av övergångsregler.

Stadsledningskontoret anser att föreslagen modell på ett bra sätt tar i beaktande de synpunkter och iakttagelser som gjorts i tidigare översyn. Genom föreslagen förändring förbättras förutsättningarna för det viktiga motiverande arbetet hos personer även i de lägre nivåerna. Stadsledningskontoret anser att förändringen ökar möjligheten att driva verksamhet på ett bra sätt utifrån den enskildes behov.

Stadsledningskontoret föreslår att den nya ersättningsmodellen börjar gälla från 1 januari 2024. Nivåerna på ersättningen kan justeras, som vanligt, i samband med kommunfullmäktiges budget för nästkommande år.

Inga ombedömningar av enskilda personer behöver göras men då antalet nivåer föreslås minska så behöver nya beställningar göras i paraplyet. Nya budgetunderlagsrapporter i stadens beslutsstöd behöver också göras.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att stadens modell för ersättningsnivåer inom Bostad med särskild service (LSS) för vuxna ändras i enlighet med bilaga 1 och börjar gälla från 1 januari 2024.

Fredrik Jurdell
Stadsdirektör

Jonas Lauri
Avdelningschef

Bilagor

1. Föreslagen modell för ersättningsnivåer